

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset yliopistossa eläinlääketieteen opetus- ja tutkimustehtävissä toimivan ulkomailla eläinlääkäriin tutkinnon suorittaneen henkilön väliaikaisesta oikeudesta ammatinharjoittamiseen sekä eläinlääkärirekisterin tietoihin perustuvasta internetin kautta toimivasta kaikille avoimesta julkisesta tietopalvelusta.

Eläinlääketieteen opetus- ja tutkimustehtävät vaativat usein eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain mukaista oikeutta harjoittaa eläinlääkäriin ammattia. Eräissä tilanteissa, kun ammatinharjoittaja on suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon ulkomailla, oikeus harjoittaa eläinlääkäriin ammattia Suomessa edellyttää lisäopintojen suorittamista ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Lisäopinto- ja kielitaitovaatimukset saattavat rajoittaa kansainvälisesti arvostettujen huippututkijoiden hakeutumista ja saamista Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan opetus- ja tutkimustyöhön. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka näissä tilanteissa mahdollistaisi väliaikaisen eläinlääkäriammattin harjoittamisen eläinlääketieteellisten opetus- ja tutkimustehtävien yhteydessä ilman lisäopinto- ja kielitaitovaatimuksia. Esityksen tavoitteena on edistää kansainvälisesti alallaan arvostettujen eläinlääketieteen alan huippututkijoiden ja –asiantuntijoiden saamista Suomeen tutkimus- ja opetustehtäviin.

Julkisen tietopalvelun kautta Elintarviketurvallisuusvirasto voisi luovuttaa sähköisesti eläinlääkärirekisteristä eläinlääkäriammattin harjoittajia koskevia tietoja. Luovutettavat tiedot määriteltäisiin erikseen tietosuojaan liittyvät vaatimukset huomioon ottaen. Tietopalvelusta voisi hakea tietoa vain yksittäishakuina käyttäen hakuperusteena henkilön nimeä tai tunnusnumeroa. Esityksen tavoitteena on helpottaa tiedonsaantia eläinlääkäriammattin harjoittajien ammatinharjoittamisoikeudesta ja edistää valtion hallinnon kehitystä julkisten palveluiden sähköisessä tuottamisessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta, ammatinharjoittamisoikeudesta ja siihen liittyvästä valvonnasta säädetään eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (ammatinharjoittamislaki, 29/2000). Lain tarkoituksena on varmistaa, että eläinlääkäriammattin harjoittajilla on tarvittava koulutus ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet, sekä järjestää ammatinharjoittamisen valvonta.

Ulkomailla eläinlääkärintutkinnon suorittaneen oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen Suomessa

Yliopiston eläinlääketieteelliseen tutkimus- tai opetustyöhön kuuluu usein tehtäviä, jotka edellyttävät eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain mukaista oikeutta eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Ammatinharjoittamislain 2 §:n mukaan oikeus harjoittaa eläinlääkäri ammattia on vain sillä, joka on tämän lain mukaisesti eläinlääkäriksi laillistettu tai jolla on tämän lain mukainen väliaikainen oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Nykytilanteessa ammatinharjoittamisoikeuden edellytykset voivat rajoittaa ulkomailta eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneiden kansainvälisesti alallaan arvostettujen huippututkijoiden saamista Suomeen yliopistolliseen tutkimus- ja opetustyöhön.

Laillistamisen laissa säädetyt edellytykset riippuvat laillistamista hakevan henkilön kansalaisuudesta ja eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittamisvaltion sijainnista. Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, joka on suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon jossakin muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa, laillistetaan eläinlääkäriksi Suomessa suoraan ilman lisäopinto- tai kielitaitovaatimuksia. Vastaavasti voidaan laillistaa henkilö, joka on Pohjoismaiden kansalainen ja suorittanut muussa kuin Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa eläinlääketieteellisen tutkinnon, jonka perusteella hänet on oikeutettu toimimaan eläinlääkäriä jossakin Pohjoismaassa, sekä henkilö, jonka laillistamiseen sovelletaan Euroopan unionin säädöksiä tai niihin liittyviä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemiä sopimuksia. Näistä tilanteista säädetään ammatinharjoittamislain 4 §:ssä.

Sen sijaan ammatinharjoittamislain 5 §:ssä tarkoitettu henkilö, joka on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, ja joka on muussa kuin Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon, voidaan laillistaa Suomessa vain edellyttäen, että hän on suorittanut tarvittavat lisäopinnot eläinlääketieteen alalta ja osoittanut riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Sama koskee henkilöä, joka on Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion kansalainen ja suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon muualla kuin Suomessa. Lisäopinnoista ja kielitaidosta säädetään tarkemmin Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen henkilön laillistamiselle asetettavista vaatimuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (235/2003). Vaatimukset lisäopinnoista ja kielitaidosta ovat tähän mennessä jonkin verran rajoittaneet 5 §:n soveltamisalaan kuuluvien kansainvälisten huippututkijoiden ja –asiantuntijoiden saamista Suomeen yliopiston eläinlääketieteelliseen opetustyöhön.

Väliaikainen oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen voidaan lain mukaan myöntää vain eläinlääketieteen opiskelijalle kolmen vuoden ajaksi tietyin ammatinharjoittamislain 7 §:ssä säädetyin edellytyksin. Lisäksi Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, jolla on laillinen oikeus harjoittaa eläinlääkäri ammattia jossakin muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa, voi lain 8 §:ssä säädetyin edellytyksin harjoittaa väliaikaisesti ja satunnaisesti eläinlääkäri ammattia Suomessa ilman eläinlääkäriksi laillistamista. Väliaikaisen ammatinharjoittamisoikeuden edellytykset eivät siten nykytilanteessa lähtökohtaisesti mahdollista lain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden harjoittaa eläinlääkäri ammattia eläinlääketieteellisen tutkimus- ja opetustyön yhteydessä ilman eläinlääkäriksi laillistamista.

Kansainvälisten huippututkijoiden ja –asiantuntijoiden yhdenvertainen osallistuminen suomalaiseen eläinlääketieteelliseen tutkimukseen ja opetukseen olisi tärkeää kansallisen osaamisperustan vahvistamiseksi ja suomalaisen tutkimusjärjestelmän kansainvälistämiseksi.

Tämän vuoksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin olisi tarpeen lisätä säännökset, jotka tietyin edellytyksin mahdollistaisivat 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden väliaikaisen ammatinharjoittamisoikeuden ilman lisäopinto- ja kielitaitovaatimuksia eläinlääketieteellisten tutkimus- ja opetustehtävien yhteydessä.

Eläinlääkärirekisteri ja rekisteritietojen luovuttaminen

Laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto ylläpitää eläinlääkäriammattin harjoittajista rekisteriä. Rekisteristä ja siihen talletettavista tiedoista säädetään ammatinharjoittamislain 32 §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin talletetaan eläinlääkäriammattin harjoittajan nimi, henkilötunnus, tunnusnumero, laillistamispäivä ja tiedot mahdollisesti suoritetusta erikoiseläinlääkärintutkinnosta, sekä työpaikka- ja yhteystiedot ja toiminta itsenäisenä ammatinharjoittajana. Rekisteriin merkitään myös aika, jolloin eläinlääketieteen opiskelijalla on 7 §:n nojalla oikeus väliaikaisesti harjoittaa eläinlääkäriammattia, ja aika, jolloin ammatinharjoittaja 8 §:n nojalla väliaikaisesti ja satunnaisesti tarjoaa eläinlääkäripalveluja. Lisäksi rekisteriin talletetaan tiedot väliaikaisesta tai toistaiseksi voimassa olevasta ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta tai kieltämisestä. Elintarviketurvallisuusvirasto voi tallettaa rekisteriin myös valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät tiedot ammatinharjoittajan ammattitoiminnassaan saamasta varoituksesta, sakko- tai vankeusrangaistuksesta sekä viraltapanosta tai virantoimituksesta erottamisesta.

Rekisteritietojen luovuttamisesta säädetään lain 33 §:n 2 ja 3 momentissa. Lainkohtien mukaan aluehallintovirastolla on tämän lain mukaisia valvontatehtäviä varten ja Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaisella Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen niin edellyttäessä oikeus saada maksutta tietoja eläinlääkärirekisteristä. Eläinlääkärirekisteri voidaan antaa aluehallintoviranomaiselle myös sähköisessä muodossa. Rekisteritietoja voidaan luovuttaa maksutta myös tuomioistuimelle ja muulle viranomaiselle sekä yhteisölle, jolla on tiedonsaantiin laissa säädetty oikeus. Lisäksi Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa rekisteristä puhelimitse tietoja kenelle tahansa koskien ammatinharjoittamisoikeutta tai sen väliaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa rajoittamista tai poistamista.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee eläinlääkärirekisterin tietojen perusteella myös yleisön käyttöön tarkoitettua eläinlääkäriluetteloa. Luettelo toimitetaan vuosittain maksutta aluehallintovirastoille, apteekkeille ja lääketukkukaupoille. Se voidaan luovuttaa myös sähköisessä muodossa maksutta viranomaisille, apteekkeille ja lääketukkukaupoille. Luettelo sisältää eläinlääkäreiden nimi- ja tunnusnumerotietojen ohella, siltä osin kuin siihen on saatu ammatinharjoittajan suostumus, myös työpaikkatietoja ja kotiosoitteita, sekä puhelinnumeroja ja sähköpostiosoitteita. Eläinlääkäriluettelosta säädetään lain 34 §:ssä.

Eläinlääkärirekisterin sisältämiin eläinlääkäriammattin harjoittajia koskeviin tietoihin kohdistuu monelta taholta erilaisia tiedonsaantitarpeita. Rekisteritietoja tarvitsevat toiminnassaan esimerkiksi valtion ja kuntien viranomaiset, apteekit, ammattijärjestöt, lääketukkukauppiat sekä eläinlääkäripalveluja tuottavat toimijat. Myös yksittäiset kansalaiset tiedustelevat eläinlääkäriammattin harjoittajia koskevia tietoja. Tiedonsaantipyynnöt esitetään Elintarviketurvallisuusvirastolle pääsääntöisesti puhelimitse, muilla sähköisillä välineillä tai postitse. Puhelimitse annettava tietopalvelu on käytettävissä käytännössä vain virka-aikana, sillä valtion aluehallintoviranomaisten järjestämä läänineläinlääkäripäivystys on tarkoitettu ensisijaisesti eläintautilain (55/1980) ja helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetun lain (488/1960) mukaiseen kiireelliseen viranomaistoimintaan. Vuosittain kirjallisena julkaistava yleisön käyttöön tarkoitettu eläinlääkäriluettelo palvelee laajana tietolähteenä

täydentäen erityisesti puhelinpalvelua, mutta luettelon sisältämät tiedot eivät ole välttämättä ajantasaisia, koska sitä päivitetään vain kerran vuodessa.

Julkisen hallinnon piirissä yleisenä kehityssuuntana on palveluiden tuottaminen sähköisesti. Tietotekninen palvelukehitys lisää vastaavasti tarvetta tuottaa myös eläinlääkäriammattin harjoittajia koskevia tietoja internet-verkon kautta käytettävänä sähköisenä palveluna. Sähköinen palvelu lisäisi kansalaisten ja muiden tahojen tiedonsaantimahdollisuuksia kaikille avoimena, ajantasaisena ja jatkuvasti käytettävissä olevana eläinlääkärirekisterin tietoihin perustuvana tietopalveluna. Julkinen tietopalvelu edistäisi myös viranomaisten eläinlääkäriammattin harjoittajien toimintaa koskevien valvontatehtävien hoitamista.

2 Ehdotetut muutokset

Väliaikainen oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen eläinlääketieteen opetus- ja tutkimustehtävissä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset, jotka mahdollistaisivat lain 5 §:ssä tarkoitetuille henkilöille oikeuden väliaikaiseen eläinlääkäriammattin harjoittamiseen ilman lisäopinto- ja kielitaitovaatimuksia eläinlääketieteellisten tutkimus- ja opetustehtävien yhteydessä. Esityksen tarkoituksena on edistää kansainvälisesti alallaan arvostettujen eläinlääketieteen alan huippututkijoiden ja – asiantuntijoiden hakeutumista ja saamista Suomeen yliopistollisiin tutkimus- ja opetustehtäviin. Huippututkijoiden osallistuminen suomalaiseen tutkimukseen ja opetukseen vahvistaisi kansallista eläinlääketieteellistä osaamista ja kansainvälistäisi kotimaista tutkimusjärjestelmää.

Väliaikaisesta oikeudesta eläinlääkäriammattin harjoittamiseen yliopiston tutkimus- ja opetustehtävissä ehdotetaan säädettäväksi uudessa 7a §:ssä. Pykälässä määriteltäisiin tarkemmin väliaikaisen oikeuden myöntämisen edellytykset ja oikeuden rajoitukset. Väliaikaisen oikeuden myöntäisi Elintarviketurvallisuusvirasto.

Mitä eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa säädetään eläinlääkäriammattin harjoittajasta, sovellettaisiin myös ehdotettavan 7a §:n nojalla yliopiston tutkimus- tai opetustehtävissä väliaikaisesti eläinlääkäriammattia harjoittavaan henkilöön. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan lain 9 §:ää muutettavaksi siten, että 7a §:n nojalla eläinlääkäriammattia väliaikaisesti harjoittavalle henkilölle annettaisiin oikeus käyttää eläinlääkäri-nimikettä. Valvonnallisista syistä johtuen henkilön tiedot tulisi myös tallettaa Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämään eläinlääkärirekisteriin siten kuin lain 32 §:ssä säädetään. Samalla ammatinharjoittaja saisi tunnusnumeron. Esityksessä ehdotetaan lisäksi lain 32 §:n 2 momenttiin lisättäväksi säännös, joka mahdollistaisi rekisteriin merkittäväksi sen määräajan, jolloin henkilöllä olisi 7a §:n nojalla oikeus väliaikaisesti harjoittaa eläinlääkäriammattia.

Julkinen tietopalvelu

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset tiettyihin eläinlääkärirekisteriin talletettuihin tietoihin perustuvasta internet-selaimen avulla toimivasta julkisesta tietopalvelusta. Esityksen tarkoituksena on helpottaa tiedonsaantia eläinlääkäriammattin harjoittajien ammatinharjoittamisoikeudesta ja saattaa Elintarviketurvallisuusviraston tätä koskeva tietopalvelu sähköisesti käytettävissä olevaan muotoon. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia koskien ammatinharjoittamislain 34 §:n nojalla julkaistavaa eläinlääkäriluetteloa.

Julkaistaessa henkilötietoja avoimessa internet-verkossa kyseessä on näiden tietojen sähköinen luovuttaminen. Viranomaisen rekisterissä olevien tietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin säännöksiä, joiden mukaan sähköinen tietojen luovutus viranomaisen henkilötietorekisteristä on sallittua, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suoja koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää kyseisiä tietoja. Koska internetin kautta luovutettavien tietojen vastaanottajia tai tietojen käyttötarkoitusta ei ole mahdollista varmistaa, on henkilötietojen luovuttaminen internet-verkon kautta mahdollista vain joko säätämällä asiasta erikseen laissa, tai henkilötietolain (523/1999) 8 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla asianomaisten henkilöiden antaman suostumuksen perusteella. Koska eläinlääkärirekisterin sisältämien tietojen sähköiseen luovuttamiseen ei ole käytännössä mahdollista hankkia kaikkien ammatinharjoittajien suostumusta näiden suuren määrän vuoksi ja kun tietopalvelun yleisen luotettavuuden kannalta palveluun tulisi kuitenkin sisällyttää kattavasti olennaiset tiedot, asiasta säädettäisiin erikseen ammatinharjoittamislaissa.

Ehdotettavassa julkista tietopalvelua koskevassa säännöksessä määriteltäisiin tarkemmin ne tiedot, joita luovuttaminen koskee. Luovuttaminen koskisi ainoastaan kaikista keskeisimpiä eläinlääkäriammattin harjoittajan ammattipätevyyden arvioinnin kannalta tarvittavia tietoja. Tietopalvelun kautta ei luovutettaisi salassa pidettäväksi katsottavia tietoja. Siihen ei myöskään sisällytettäisi kuolleita ammatinharjoittajia koskevia tietoja. Yksityisyyden suojan turvaamiseksi julkisesta tietopalvelusta voisi hakea tietoja vain yksittäishakuina henkilön nimellä tai tunnusnumerolla. Henkilötietoja sisältävän julkisen tietopalvelun toteuttamisessa olisi otettava huomioon erityisesti tietosuojaan liittyvät laissa säädetyt vaatimukset.

3 Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotettavalla yliopiston tutkimus- ja opetushenkilöstöä koskevalla väliaikaisella ammatinharjoittamisoikeudella ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotettavan eläinlääkärirekisterin tietoihin perustuvan julkisen tietopalvelun perustamisvaiheen kustannuksiksi, sisältäen laite- ja ohjelmistohankinnat, arvioidaan noin 100.000 euroa. Tietokannan ylläpitokustannukset kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen voidaan arvioida olevan noin 45.000 euroa vuodessa. Kustannukset katettaisiin Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenoista.

3.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia viranomaisten keskinäisiin tehtäviin tai toimivaltasuhteisiin.

Julkisen tietopalvelun perustamisvaiheessa Elintarviketurvallisuusviraston työmäärä lisääntyy jonkin verran, mutta jatkossa, palvelun ollessa toiminnassa, Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitettujen tiedustelujen voidaan arvioida vähentyvän kun automaattinen tietopalvelu korvaa muilla tavoin annettavaa henkilökohtaista tietopalvelua. Julkisen tietopalvelun ylläpidon ei arvioida edellyttävän sanottavaa työpanosta.

3.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Mahdollisuus myöntää väliaikainen ammatinharjoittamisoikeus yliopiston tutkimus- ja opetustehtävissä toimiville ulkomaalaisille eläinlääkäreille edistäisi kansainvälisten huippututkijoiden saamista Suomeen tutkimus- ja opetustehtäviin, ja sitä kautta vahvistaisi kansallista eläinlääketieteellistä osaamisperustaa sekä kansainvälistäisi eläinlääkäreiden tutkimusjärjestelmää.

Julkisen tietopalvelun perustaminen parantaisi erityisesti kansalaisten tiedonsaantimahdollisuuksia eläinlääkärinammattin harjoittajista ja heidän ammatinharjoittamisoikeudestaan. Tietopalvelun käytön maksuttomuudesta johtuen kansalaisilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet ajantasaisen rekisteritietojen käyttämiseen. Julkinen tietopalvelu palvelisi myös eläinlääkäripalveluja tuottavien toimijoiden tiedonsaantitarpeita jatkuvasti käytössä olevana ajantasaisena palveluna. Internet-verkon kautta käytettävissä oleva tietopalvelu edistäisi myös valtion hallinnon kehitystä julkisten palveluiden sähköisessä tuottamisessa.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu virkamiestyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Valmistelun aikana on neuvoteltu Elintarviketurvallisuusviraston ja Tietosuojavaltuutetun toimiston edustajien kanssa.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, opetusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtionvarainministeriö, Tietosuojavaltuutettu, Elintarviketurvallisuusvirasto, valtion aluehallintovirastot, Suomen Kuntaliitto, Helsingin yliopisto, Yliopistollinen eläinsairaala, Lääkelaitos, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajan Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbrukproducenternas Centralförbund SLC ry, Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen Kennelliitto ry, Suomen Kissanliitto ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain liitto ry, Eläinsuojeluliitto Animalia ry ja Suomen eläinsuojeluyhdistys ry.

Laissa säädetyistä valvonnallisista syistä johtuen ehdotettava laki on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen esitys pyritään antamaan Eduskunnalle vielä kevätkauden 2010 aikana. Asian kiireellisyyden vuoksi lausuntoaika on 4 viikkoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

7a §. Väliaikainen oikeus eläinlääkärinammattin harjoittamiseen eläinlääketieteen opetus- ja tutkimustehtävissä

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Elintarviketurvallisuusvirasto voisi hakemuksesta myöntää lain 5 §:ssä tarkoitettulle Euroopan unionin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, joka on muussa kuin Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon, tai henkilölle, joka on Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion kansalainen, ja joka on muualla kuin Suomessa suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon, väliaikaisen oikeuden harjoittaa eläinlääkärinammattia yliopiston tutkimus- ja opetustehtävissä. Väliaikainen oikeus myönnettäisiin ilman lisäopinto- tai kielitaitovaatimuksia. Säännöksen tarkoituksena on

mahdollistaa Suomeen saapuvien huippututkijoiden ja –asiantuntijoiden ammatinharjoittamis-oikeuden alaan kuuluvat tehtävät silloin kun ne välittömästi liittyvät tutkimus- tai opetustehtäviin. Kansainvälisten huippututkijoiden tutkimus- ja opetustehtävien väliaikaisesta luonteesta johtuen ammatinharjoittamisoikeudelle säädettäisiin enintään kolmen vuoden voimassaoloaika, jota tarvittaessa voitaisiin jatkaa kerran uudella kolmen vuoden jaksolla. Väliaikainen oikeus voitaisiin myöntää vain erityisala- ja toimipaikkakohtaisena ottaen huomioon henkilön ammatillinen erikoistuminen ja yliopiston tarpeet. Väliaikaista oikeutta koskevaan hakemukseen tulisi liittää lain 5a §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettut asiakirjat; selvitys hakijan kansalaisuudesta ja tutkintotodistus, sekä todistus siitä, ettei hakijalle muussa maassa myönnettyä oikeutta harjoittaa eläinlääkäriä ammattia ole poistettu tai rajoitettu vakavan ammatillisen virheen tai laiminlyönnin taikka muun vastaavan syyn vuoksi. Liiteasiakirjat tulisi esittää 5a §:n 3 momentin mukaisesti alkuperäisinä tai oikeaksi todistettuina jäljennöksinä, ja hakemukseen tulisi liittää myös viralliset käännökset muista kuin pohjoismaisella kielellä kirjoitetuista liiteasiakirjoista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin väliaikaisen oikeuden myöntämisen edellytyksistä. Väliaikainen oikeus ammatinharjoittamiseen yliopiston opetus- ja tutkimustehtävien yhteydessä voitaisiin myöntää vain henkilölle, jonka ammatillisen osaamisen voidaan arvioida olevan erityisen korkealla tasolla. Hakijan ammatillisen osaamisen tason arvioisi Elinturvallisuusvirasto hakemuksen perusteella. Edellytyksellä turvattaisiin hakijoiden ammattitaidon taso tilanteessa, jossa eläinlääketieteellistä koulutusta koskevista laissa säädetyistä vaatimuksista poikettaisiin lieventämällä niitä. Hakijalla tulisi myös olla lähtömaassaan voimassaoleva rajoittamaton oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Väliaikaisen oikeuden myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että hakijalle nimetään vastuuhenkilö, joka on Suomessa eläinlääkäriksi laillistettu. Vastuuhenkilön tehtävänä olisi valvoa ja tarvittaessa ohjata väliaikaisen oikeuden saaneen toimintaa tämän suorittaessa lain 2 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäriammattin harjoittamiseen kuuluvia tehtäviä. Vastuuhenkilö huolehtisi käytännössä myös siitä, että lääkkeiden määrääminen ja muut eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyvät suomen tai ruotsin kielen taitoa vaativat tehtävät voidaan hoitaa näiden tehtävien edellyttämällä tavalla.

9 §. Eläinlääkäri-nimikkeen käyttäminen

Pykälää muutettaisiin lisäämällä siihen viittaus ehdotettavan 7a §:n nojalla väliaikaisesti eläinlääkäriammattia harjoittavaan henkilöön, jolloin myös tällä olisi oikeus käyttää eläinlääkäri-nimikettä.

32 §. Eläinlääkärirekisteri

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin lisäämällä siihen säännös, jonka mukaan rekisteriin merkittäisiin se aika, jolloin ehdotettavan 7a §:n nojalla eläinlääkäriammattia harjoittavalla henkilöllä on oikeus harjoittaa eläinlääkäriä ammattia yliopiston tutkimus- tai opetustehtävien yhteydessä. Säännös lisättäisiin pykälän 2 momentin uudeksi 4-kohdaksi, jolloin nykyiset 4-6 kohdat siirtyisivät 5-7 kohdiksi.

33a §. Julkinen tietopalvelu

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Elinturvallisuusvirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä eläinlääkärirekisteriin sisältyvät tiedot eläinlääkäriammattin harjoittajan nimestä, tunnusnumerosta, syntymävuodesta sekä ammatinharjoittamisoikeudesta ja sen rajoittamisesta. Näin muodostuvista tiedoista käytettäisiin nimeä *julkinen tietopalvelu*.

Eläinlääkärirekisteri sisältää tällä hetkellä noin 2000 ammatinharjoittajan tiedot. Rekisteritietojen laajuuden vuoksi ammatinharjoittajien yksilöiminen julkisessa tietopalvelussa yksinomaan nimen perusteella ei olisi riittävää. Tämän vuoksi ammatinharjoittajien yksilöintimahdollisuuksia parannettaisiin tiedoilla ammatinharjoittajan tunnusnumerosta ja syntymävuodesta. Ammatinharjoittamisoikeuden osalta tietopalvelusta ilmenisi eläinlääkäriammattin harjoittajan laillistamispäivä sekä tiedot mahdollisesta erikoiseläinlääkärintutkinnosta. Näiden lisäksi ammatinharjoittamisoikeutta koskevana tietoina ilmenisi 7 §:n nojalla eläinlääkäriammattia väliaikaisesti harjoittavan eläinlääketieteen opiskelijan, ja ehdotettavan 7a sekä 8 §:n nojalla väliaikaisesti eläinlääkäriammattia harjoittavan henkilön osalta tieto väliaikaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta sekä aika, jolloin väliaikainen oikeus on voimassa.

Jos ammatinharjoittajan ammatinharjoittamisoikeutta on väliaikaisesti tai toistaiseksi rajoitettu, tämä samoin kun rajoituksen sisältö kävisi ilmi tietopalvelusta, koska tiedolla on merkitystä esimerkiksi eläinlääkäripalveluiden käyttäjille, eläinlääkäripalveluja tuottaville toimijoille sekä apteekkeille. Sen sijaan se tieto, että henkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu määräajaksi tai lopullisesti, ei ilmenisi julkisessa tietopalvelussa, vaan tällaisessa tilanteessa henkilön kaikki tiedot poistettaisiin tietopalvelusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tietosuojaan liittyvien vaatimusten mukaisesti, että tietopalvelun tietoja voisi hakea vain yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena joko rekisteröidyn nimeä tai tunnusnumeroa.

Julkinen tietopalvelu ei sisältäisi tietoa kuolleista ammatinharjoittajista, ja kuolleen henkilön tiedot poistettaisiin tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun Elintarviketurvallisuusvirasto on saanut väestötietojärjestelmän kautta tiedon kuolemasta. Muilta osin, kuin ammatinharjoittajan kuoleman tai ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen osalta, tietopalveluun merkittyjen tietojen säilyttämiseen sovellettaisiin mitä eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 33 §:n 1 momentissa tietojen säilyttämisestä säädetään. Tietojen poistamista ja säilyttämistä koskeva säännös sisältyisi ehdotettavan pykälän 3 momenttiin.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin siten, että julkinen tietopalvelu otettaisiin käyttöön niin pian kuin se on mahdollista.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 123 §:n 1 momentin mukaan yliopistoilla on itsehallinto siten kuin lailla tarkemmin säädetään. Perustuslain säätämiseen liittyvän hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan itsehallinnolla tarkoitetaan tässä yhteydessä ennen muuta sitä, että yliopiston sisäisestä hallinnosta päättävät laissa säädetyin rajoituksin asianomaisen yliopiston omat eivätkä valtion hallintoviranomaiset, kuten perustuslakivaliokunta on hallitusmuodon 77 §:n 1 momenttia koskevassa tulkintakäytännössä vakiintuneesti katsonut. Lailla säätämisen vaatimuksen kohdalla tulkinnan lähtökohtana olisi edellä mainitun hallituksen

esityksen perustelujen mukaan pidettävä perustuslakivaliokunnan tulkintakannanottoja hallitusmuodon 77 §:n 2 momentin säännöksestä, jonka mukaan ”uusina säännöksiä yliopiston järjestysmuodon perusteista annetaan lailla”. Lailla olisi perustelujen mukaan siten säädettävä yliopistojen hallinnon, organisaation ja toiminnan kannalta keskeisistä seikoista.

Väliaikaisen oikeuden myöntämistä eläinlääkäriammattin harjoittamiseen yliopiston tutkimus- ja opetustehtävien yhteydessä henkilölle, joka on suorittanut eläinlääkäriin tutkinnon ulkomailla, ei ole pidettävä yliopiston hallinnon, organisaation tai toiminnan kannalta keskeisenä seikkana. Asiasta säädetään kuitenkin lailla johtuen eläinlääkäriammattin harjoittamista koskevista oikeudellisista edellytyksistä.

Perustuslain 17 §:ssä säädetään oikeudesta omaan kieleen. Lainkohdan mukaan jokaisen oikeus käyttää viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Vastaavasti yliopistolain (558/2009) 35 §:ssä säädetään, että jokaisella on omassa asiassaan oikeus käyttää suomea tai ruotsia ja saada toimituskirjansa käyttämällään kielellä. Näin ollen, riippumatta esityksessä ehdotettavan väliaikaisen oikeuden nojalla eläinlääkäriammattia opetus- ja tutkimustehtävissä harjoittavan eläinlääkäriin kielitaidosta, kansalaisten oikeus kotimaisten kielten käyttämiseen yliopiston julkisoikeudellisiin tehtäviin kuuluvissa asioissa on turvattu lailla. Siten esimerkiksi, siltä osin kun kysymys on yliopistollisen eläinsairaalan tuottamista kunnallisista palveluista, eläinsairaalassa tutkittavana ja hoidettavana olevan eläimen omistaja- tai haltijantaholla on oltava mahdollisuus tulla kuulluksi ja saada muun muassa eläintä koskevat diagnoosi- ja lääkitystiedot sekä hoito-ohjeet kotimaisilla kielillä, vaikka eläinlääkäriä toimisi kotimaista kieltä taitamaton ammattihenkilö.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on useassa lausunnossaan todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan lukien tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika rekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset, joiden nojalla osasta eläinlääkärirekisterin tietoja voitaisiin muodostaa internet-selaimen kautta toimiva julkinen tietopalvelu. Henkilötietojen julkaiseminen avoimessa internet-verkossa tarkoittaa näiden tietojen sähköistä luovuttamista. Koska kyseessä on viranomaisen rekisterissä olevat tiedot, tietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin säännöksiä, joiden mukaan sähköinen tietojen luovutus viranomaisen henkilötietorekisteristä on sallittua, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää kyseisiä tietoja. Internetin kautta luovutettavien tietojen vastaanottajia tai tietojen käyttötarkoitusta ei ole mahdollista varmistaa. Siten edellä mainitussa lainkohdassa asetettu luovutuksensaajaa koskeva edellytys ei täyty. Henkilötietojen luovuttaminen internet-verkon kautta on tässä tilanteessa mahdollista vain joko säätämällä asiasta erikseen laissa tai henkilötietolain (523/1999) 8 §:n 1 momentin 1 -kohdan nojalla asianomaisten henkilöiden antaman suostumuksen perusteella. Julkiseen tietopalveluun sisällytettävien henkilötietojen kattavuuden ja palvelun yleisen luotettavuuden vuoksi asiasta säädettäisiin laissa.

Hallitus katsoo edellä olevan perusteella, että esitykseen sisältyvä laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Johtolause

7a §. Väliaikainen oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen eläinlääketieteen opetus- ja tutkimustehtävissä

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta myöntää 5 §:ssä tarkoitetulle henkilölle väliaikaisen oikeuden harjoittaa eläinlääkäriä ammattia yliopiston tutkimus- ja opetustehtävissä. Väliaikainen oikeus voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi erityisala- ja toimipaikkakohtaisesti rajoitettuna, ja sen voimassaoloa voidaan tarvittaessa jatkaa kerran. Väliaikaista oikeutta koskevaan hakemukseen liitettävistä asiakirjoista on voimassa mitä 5a §:n 1 momentin 1-3 kohdassa ja 3 momentissa säädetään.

Väliaikaisen oikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on erityisen taitava ja kokenut alallaan, ja hänellä on lähtömaassaan voimassaoleva rajoittamaton oikeus eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Väliaikaisen oikeuden saanut henkilö voi harjoittaa eläinlääkäriä ammattia vain nimetyin, Suomessa eläinlääkäriksi laillistetun vastuuhenkilön valvonnan ja ohjauksen alaisena.

9 §. Eläinlääkäri-nimikkeen käyttäminen

Ainoastaan tämän lain nojalla laillistettu eläinlääkäri sekä 7a ja 8 §:ssä tarkoitettu henkilö saavat käyttää eläinlääkäriä nimikettä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetyt säännökset eläinlääketieteellisten nimikkeiden käyttämisestä Suomessa.

32 §. Eläinlääkärirekisteri

2 mom.

Rekisteriin talletettavia tietoja ovat:

- 1) eläinlääkäriammattin harjoittajan nimi, henkilötunnus, tunnusnumero, laillistamispäivä, ja tiedot mahdollisesti suoritetusta erikoiseläinlääkäritutkinnosta;
- 2) eläinlääkäriammattin harjoittajantyöpaikka- ja yhteystiedot sekä toiminta itsenäisenä ammatinharjoittajana;
- 3) aika, jolloin eläinlääketieteen opiskelijalla on 7 §:n nojalla oikeus väliaikaisesti harjoittaa eläinlääkäriä ammattia;

- 4) aika, jolloin henkilöllä on 7a §:n nojalla oikeus väliaikaisesti harjoittaa eläinlääkärin ammattia;
- 5) aika, jolloin eläinlääkärinammatin harjoittaja 8 §:n nojalla väliaikaisesti tarjoaa eläinlääkäripalveluja; ja
- 6) toistaiseksi voimassa oleva ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai kieltäminen.

33a §. Julkinen tietopalvelu

Elintarviketurvallisuusvirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä eläinlääkärirekisteristä tiedon eläinlääkärinammatin harjoittajan nimestä, tunnusnumerosta, syntymävuodesta sekä ammatinharjoittamisoikeudesta ja sen rajoittamisesta (julkinen tietopalvelu). Eläinlääkärinammattia 7, 7a tai 8 §:n nojalla väliaikaisesti harjoittavan henkilön osalta voidaan luovuttaa myös tieto siitä ajasta, jolloin väliaikainen ammatinharjoittamisoikeus on voimassa.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena rekisteröidyn nimeä tai rekisteröintinumeroa.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee poistaa eläinlääkärinammatin harjoittajaa koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun ammatinharjoittamisoikeus on poistettu, tai kun se on saanut tiedon ammatinharjoittajan kuolemasta. Muilta osin julkiseen tietopalveluun merkittyjen tietojen säilyttämiseen sovelletaan, mitä 33 §:n 1 momentissa säädetään eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisestä.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 2010.
Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*
